

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การดำรงเอกลักษณ์ของชนกลุ่มน้อย : กรณีศึกษาของ คนไทยอีสานในภาคเหนือของประเทศไทย
ชื่อผู้เขียน	ศุภกิจ เทพบัณฑิต
ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต	สาขาวิชาการศึกษาจากระบบ
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดุสิต ดวงสา ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ ลิ้มสุวรรณ กรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร.พศิน แดงจวง กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องการดำรงเอกลักษณ์ของชนกลุ่มน้อย : กรณีศึกษาของคนไทย
อีสานในภาคเหนือของประเทศไทย โดยมีพื้นที่เป้าหมายบ้านร่องหวาย หมู่ที่ 2 ตำบล
ดงมหาวัน กิ่งอำเภอเชียงรุ่ง จังหวัดเชียงราย ในการศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายใน
การวิจัย 3 ประการด้วยกันคือ

จุดมุ่งหมายข้อที่ 1 เพื่อศึกษากลไกทางสังคมของคนไทยอีสานที่อพยพเข้ามา
อยู่ในภาคเหนือ ใช้ในการดำรงรักษาเอกลักษณ์และวิถีชีวิตของตนเอง

จุดมุ่งหมายข้อที่ 2 เพื่อศึกษาวิธีการที่คนไทยอีสานใช้ในการดำรงไว้ซึ่ง
เอกลักษณ์และวิถีชีวิตของตนเอง

และจุดมุ่งหมายข้อที่ 3 เพื่อศึกษากระบวนการในการถ่ายทอดค่านิยม ความเชื่อ
ระบบความคิดและวิถีชีวิตที่คนไทยอีสานอพยพมาอยู่ในภาคเหนือใช้ในการขัดเกลาสมาชิก
ภายในกลุ่ม

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโส และสมาชิก
ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน รวมทั้งโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม
ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน ผู้วิจัยได้ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าชุมชนใช้กลไกทางสังคมหลายประการด้วยกันเป็นเครื่องมือในการธำรงรักษาเอกลักษณ์ของชุมชน กลไกเหล่านี้ ได้แก่ ผู้นำ หรือผู้อาวุโสในชุมชน กลุ่มและองค์การดั้งเดิมของชุมชน พิธีกรรม ความเชื่อ และขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมของอีสาน รวมทั้งภาษาถิ่นอีสานก็นับเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพของชุมชน ส่วนในด้านของวิธีการนั้นชุมชนใช้วิธีการหลาย ๆ อย่างด้วยกัน นับตั้งแต่การนำการแสดงจากทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น หมอลำ ดนตรีลูกทุ่งอีสาน โปงลาง มาแสดงในชุมชน การรักษาระดับการติดต่อสื่อสารกับถิ่นเดิมทางอีสาน เป็นวิธีการที่มีอิทธิพลต่อชุมชนนี้ เพราะการติดต่อสื่อสาร การกลับไปเยี่ยมเยียน สังคมดั้งเดิมของตน เป็นวิธีการที่รักษาระดับความเข้มข้นและเป็นการเติมเลือดใหม่ทางวัฒนธรรมให้แก่ชุมชน การใช้ภาษาถิ่นอีสานภายในชุมชนและนอกชุมชน รวมทั้งการใช้ภาษาถิ่นอีสานในโรงเรียนของเด็กก็เป็นสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่ง

ส่วนขั้นตอนที่เป็นกระบวนการในการธำรงรักษาเอกลักษณ์ของชุมชนนั้น ชุมชนได้ใช้กลไกและวิธีการข้างต้นเป็นขั้น ๆ ดังนี้ ในระยะแรกเริ่มที่ชาวอีสานเหล่านี้อพยพเข้ามาอยู่ในสังคมภาคเหนือชุมชนใช้ความอาวุโสของผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ในการไกล่เกลี่ยและเป็นที่พึ่งทางด้านจิตใจให้แก่สมาชิกของชุมชน ในขณะเดียวกันการใช้ภาษาถิ่นอีสานและการติดต่อสื่อสาร รวมทั้งการกล่อมเกล่า สั่งสอนเยาวชนรุ่นหลังเป็นการตอกย้ำความเป็นอีสานให้กับชุมชน การแสดงออกทางพิธีกรรม ความเชื่อ และประเพณีต่าง ๆ เช่น การแห่พระเวส บุญบั้งไฟ บุญข้าวจี่ บุญข้าวสาก บุญประดับดิน ซึ่งการประกอบพิธีกรรมเหล่านี้ทำให้ชุมชนมีความโดดเด่นจากชุมชนรอบข้างจึงทำให้สมาชิกของชุมชนมีความรู้สึกภาคภูมิใจที่เป็นสมาชิกของชุมชน ต่อมาเมื่อฐานะทางเศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้น ชุมชนก็มีการนำเข้าการแสดงและมหรสพ เช่น หมอลำ โปงลาง ดนตรีลูกทุ่งอีสาน การติดต่อสื่อสารกับชุมชนดั้งเดิม ก็เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ชุมชนนี้ใช้อยู่เป็นประจำตั้งแต่ระยะแรกเริ่มที่อพยพเข้ามาจนถึงปัจจุบัน

Thesis Title : Identity Preservation of Minorities : A Study of North-Eastern Thais in the Northern Region of Thailand

Author : Mr.Supakit Thepbandit

M.Ed. : Nonformal Education

Examining Committee : Assist.Prof. Dr.Dusit Duongsa Chairman
Assoc.Prof. Dr.Chukiat Leesuwan Member
Assoc.Prof. Dr.Pasin Tangjuang Member

Abstract

This research was conducted in the village of Ban Rong-wai, Moo 2, Tambon Dong Mahawan, Chiangrung Sub-District, Chiangrai Province. The objectives of the study are threefold, as follows:

1. To study the social mechanisms used by the northeastern people who migrated to settle down in the north, in maintaining their identity and lifestyles;
2. To study the methods used by these people in maintaining their identity and lifestyles;
3. To study the process used by these people in maintaining and enculturating their values, beliefs, conceptual systems, and lifestyles, to members of the group.

The researcher collected data through a variety of methods: interviewing community leaders, elders, and other community members, as well as participant and non-participant observation of various

community activities. Altogether approximately one year was spent on data collection.

From the study, the researcher found that the community used several social mechanisms as tools for maintaining its ethnic identity, such as community leaders or elders, traditional community groups or organizations, rites, beliefs, and traditional northeastern cultural practices. The local Isan dialect was also effectively used as one of these mechanisms. In accordance with these mechanisms, a number of methods were used, including invitation of northeastern folk music and performances --such as Mor Lam, folk music, Pong Lang-- to perform in the community, and maintenance of communications with the community members' original ties in the northeastern region. The latter was particularly important and effective, since correspondence with and visits to the original societies helped to maintain the level of cultural intensity as well as to "add new cultural blood" to the community. Using the Isan dialect both inside and outside the community, including in the children's school, was also very important.

With regards to the process of maintaining ethnic identity, the community used the aforementioned mechanisms and methods in steps. During the first phase of settling down in the north, the seniority of informal community leaders was used to negotiate conflicts and to provide spiritual support for the community members. Concurrently, the Isan dialect and continued communications were used continually. Younger generations were enculturated and reinforced in "the northeastern way" inclusive of rites, beliefs, and a variety of religious and cultural traditions and festivals. All these served to distinguish the community and its members from other communities

in the neighbourhood, with the result that community members became proud of their ethnic membership. Afterwards, when the community's economy became improved, the community started to import musical performances and other performing entertainments from the northeast. Maintaining communications with the communities of origin has been one important activity regularly used by the community from the first days of migration up to the present.